

posjednici organizirani u zadrugama sa karakterom juridičke osobe, je već priлично rijedak. Obično stvaraju ovlaštenu posjedničku samo de facto jednu zajednicu, a pravno se smatraju suvlasnicima zajednički uzivane zemljišta. Za njih vrijede zakonske odredbe XVI. naprijed, o. d. z. o suvlasništvu (§§ 825 i naprijed). U gruntovnici upisani su obično kao vlasnici zajedničkog zemljišta samo vlasnici dotičnih posjeda i kućnih brojeva ili čak i posjedi sami, pa bi se dalo iz toga zaključiti, da je zajednički uzivano zemljište pripadnost (pertinenzia) zemljišta, uknjižbeni kao vlasnika. U ostalom je pojam tih uknjižbi vrlo sporan i u teoriji i u praksi.

Primjenjivanje novih zakonskih odredbi na ove faktične prilike skopčana je sa neizmjenjivim poteškoćama. Već i temeljno pitanje, što spada pod novi zakon, nije posve jasno. Iz definicije, koju sam dao na uvodnom mjestu o bitnosti općinskih uzitaka proizlazi prije svega, da ne spadaju pod novi zakon takva zemljišta, koja se doduše uzivaju zajednički po ovlaštenicima, ali koja su ipak njihovo slobodno vlasništvo. Kod toga je sasvim nuzgredno, da li vlasništvo proizlazi iz gruntovnice ili se temelji na dosjelošti. Općinski uzici u bitnosti su prava općinara, da upotrijebe tudja zemljišta u svoju korist, a iz toga slijedi, da nema govora o općinskim uzicima tamo, gdje su sami uživatelji takodjer vlasnici iskorišćenog zemljišta. Premda je ta pretpostavka jasna, to ipak u praksi nastaju poteškoće, jer su samo rijetko ovlaštenućnik uknjižen kao vlasnici po imenu ili barem po posjedima odnosno po kucnim brojevima. U mnogim slučajevima proizlazi iz gruntovnice općina kao vlasnica tih zajedničkih zemljišta, ovlaštenućnici pak temelje svoje pravo na dosjelošti. A tu nastaje pitanje, koja je oblast pozvana da sudi o vlasništvu: ili redovito sudšte ili komesarska likvidacija općinskih uzitaka. Znam za slučajeve, gdje su redoviti sudovi odbili tužbu radi dosjelošti zbog nemadnežnosti, jer da se radi tobože o općinskim uzicima, koji ne pripadaju redovitim sudština nego posebnoj jurisdikciji komesara. Po mojem mišljenju se ovdje zamjenjuju dva pojma, koji su sebi potpuno suprotni. Ko upotrijebljiva zemljište kao vlasnik, taj ne može da ga radi iz naslova općinskog uzitka te je svejedno, da li njegovo vlasništvo proizlazi iz gruntovnice ili je pridobijeno na temelju dosjelošti.

DOPISI

IZ TRSTENIKA
 Iz našeg sela se rijetko javljamo, a kad se javljamo, obično se uvijek tužimo, kao što se tuže u dopisima i sva naša susjedna sela.

Ovog puta ćemo se naprije nešto pohvaliti, a onda i ućetiti. — Zedovinski smo sa školom u ćetili, da si ne bismo nikada željeli boljšega. Naprijatelj našeg sela sve su poduzeli, da kao oblasti čemu našeg ućetila, pa im je i bilo uspjelo, da su nam ga prenijeli. To je bio na prevrskli udare, ali nijesmo ga izgubili nade, da će oblasti vidjeti pogrešku, budući je naš ućetili bio sasvim nevini i uvijek rado samo za školu. Sa velikim veseljem dobili smo opet našeg ućetila, oblasti su pošteno postupile, kao što smo i očekivali.

No imade još ljudi, koji ne mogu da miruju. Općina je nalozila ućetilu, da dade tri klupe iz naše škole za novu školu u Prapocui. Mi smo sa svojim trudima i žuljevima kupili klupe i ne možemo ih onako bez čiesa dati. Ućetili nije, ne može, da bude zato kriv, pa se ga ipak krivi. — Mi smo potpuno odgovornii za ono, što smo učinili, pa neka se nas pozvilie na račun, a ućetila, koji nije ni kriv ni dužan, neka seпусти na miru.

TRSTENIKAR.

IZ RIJEKE.

Komeni. - Konvencije. - Ceka se ministar financija. - Mesari. - Framasuni.

Rijeku treba ovoga puta da pohvalimo. Pokazala je naša Rijeka, da kulturno stoji kudikamo više od Trsta. Imali smo doduše i mi svo; korteo, na kome smo izrazili svoje veliko veselje, što se ministru Mussolini-u nie desilo ništa zla, ali sve se izvršilo mirno, bez ikakvog incidenta. Riječki Jugoslaveni mogli su se u one tmurne dane slobodno da kreću baš kao i ribice u moru i ptice u zraku.

Ovog puta je pobjedio naš stari zdrav razum ljudanski. Istina, Jugoslaveni na Rijeci nemaju nikakve svoje tiskare, da je polomisi, ali imaju zato glave i koješta drugo, što bi se lako dalo razbiti — pa efor od svega ništa. Sve su glave na ramenu. Sve je ostalo cijelo.

Ovo je znak, da smo mi na Rijeci disciplinovan narod. Pa mi smo bili odvukci disciplinovan. Meni je bivši guverner Battiani bio rekao nekakim zgomod, da su Riječani najbolji Honved — vrlo uredni i disciplinirani, pa nije čudo, što smo takovi ostali do dana danasnje. Ja se i sada sjecam, kako su nas ono nekoć muštrali na Skočiju i kako smo ono bacali noge uvis a sve na zapovjed: Ee - keti - harum - nič! Baš kao kakovi mali Prusi.

Na Rijeci se dakle svih dana nije palilo — i to je vrlo ućetljivo. Palilo se u svoe vrijeme dosta oтуда — pa za koje babe duše i A i bez obzira na to, svaki takav pokušaj u ovoj zgodi bio bi nesamo vrijeđan svake osude, već i zlobio i smijesan. Znate li, šta se u nas kazalo, kad su ovamo stigli prvi glasovi o onoj trčasko, grozot? Redko se: Ma šta rade oni celjad? Pale i razbijaju tiskare ljudima, koji se iskreno vesele, što je Ministar Mussolini izbegao jednoj opasnosti! Boga mi, ako ne izgleda, kao da je palikućama žao, što se Jugoslaveni vesele tome sretnome događaju.

Mussolini je velik čovjek, ali bi, duše mi, morao i on kadgod da usklikne: Bože, ti me čuvaj od prijatelja, — od neprijatelja a ću se već nekako sam da obranim.

Medjutim trčaski su se događaji ovdje na Rijeci duboko dojmili. Ozbiljno — a mi sam na Rijeci svi ozbiljni — žale uvelike oko, što se uradilo «Edinosti». — Tekom se u mukom — vele ti ljudi — došlo do prijateljskog pakta između jednog i drugog naroda. Taj pakt je toliko potrebit procvatu naše ljubljene Rijeke — a sada evo neki hoće, da sve to ode u vodu. Pa baš u času, kad bi se imale da ratificiraju one konvencije potpisane u Neptunu!

A Francele kao da ga neko ubio!

— Ne vidite, da je sve to stara «ružina»? Trstu meće račun, da one konvencije gleda po vragu, samo da Reka ima više skodi a Trstu vise koristit, Cognosso mi ši dolorit!

To su dakako pusta naklapanja, ali dostaju, da pokažu raspoloženje mojih sugrađana u ovom trenutku.

Medjutim ovdje se s velikom nestrpiošću očekuje ratifikacija onih konvencija. Već je pola godine, da su potpisane, a još nisu potvrđene. Gospodo u Rimu i u Beogradu, koža vraga raditete Mićite sel!

Hoće, oni, hoće, jer je dobra volja i na jednoj i na drugoj strani. Incidenti, kao što su ovi od prošlih dana, za vlade «odbor volje» tek su mačić kašalj, jer ako oni od «Edinosti» plaću, mi zgrebaćki se veliki župan ne smije — i tako smo, kako bi ono zvala Nimitza pata — a historija ide svojim tokom napred, sve u duhu pravcu i stilu Papom blagoslovljenog pakta prijateljstva, stanfanog u Rimu 27. januara 1924. Amen!

Mi, dakle, na Rijeci čekamo konvencije i povratke Njegove Ekselencije ministra financija Volpi, koji je u Americi poradio za cijeli narod, a razumije se i za Rijeku. Čekamo, da nam se regulira valuta i još neke druge stvari, toliko potrebite našim telesnim potrebama.

Jedna nova afera: riječki mesari protiv «Vedette». Prije nekoliko dana napisala je «Vedette» članak, u kome stoji crno na bijelome, da riječki mesari naprosto varaju svoje mušterije, prodavajući im jednu vrstu mesa za drugu. Mesari uvrijeđeni predali stvar dvojici advokata, koji su u ime svojih klijenata pozvali uredništvu spomenutoga lista, da napiše i u svoj list uvršti članak, u kome će opozvati sve, što je već prije napisano protiv mesara. — Što više: advokati traže, da im se odnosni članak dostavi prije uvrštenja, da vide,

da li je u njem sve ono, što bi moglo mesarima da dade polpunu zadovoljštinu.

Uredništvo «Vedette» odbilo je s ogorčenjem taj mesarski zahtjev — i sada se ne zna, kako će stvar da svrši. Ja se u to ne ću da mješam, i to s razloga, što mi je priлично svejedno, kakovo se meso prodaje, budući da ga ja radi njegove velike slupocje ne mogu da jedem.

I framasuni prolaze sada jedan ružan ćetvrt sata, To se dakako nas ne tiće, budući da takovih tita među nama nema. Nego već si ga vrag! — rekao bi vaš Jurina, ako ne budu tjerajući framasune isprašili nas ni krive ni dužnel Jer mi smo takove hude sreće, da kad bismo se za zelen bor uhvatili, i on bi se zelen osušio...

IZ OPATLJE.

Zastave se vijue.

Poznato je, kako su se italijanske novine grđno ljutile na one, koji nisu izvješavali zastave u dane kakove patrioticke svečanosti. Ljutile se i grozile. Znamo, kako bi fašisti obilazili po kućama prijeteći se svakome, koji ne bi u te dane imao zastave na prozoru. Lučaj danas, lupaj sjutra, cijela se stvar svršila tako, da danas nema gotovo kuće, koja u dane kakove svečanosti ili fešte, ne bi izvijesila po jednu ili više zastava.

Ali ljudi su čudi, svuda na svijetu pa i u Opatiji. Rado padaju iz jedne skrajnosti u drugu. Jednom ih je trebalo manganelom tjerati, da izvise zastavu, a sada pak, kad je jednom izvise, ne će da ju skidaju više. I tako se događa, da zastave na pojedinim kućama vise po ćetiri i više dana i za odnose fešte, a tkazina, pa bila ona i najfinije vrste, kviri se na vjetru i ne kiši, pa se dešava, da tako dugo izvješena zastava izgleda kao kakav «cencio slavo», da se izrazimo kao «Vedetta» u ovom broju od 18. o. mj. Ona se u spomenutom stavu ljuti na sve one, koji puštaju, da im zastave vise duže nego li treba, i veli, da njihova neprijetna gorljivost vrijedja većina nego li neprijetljaka pasivnost i grozi se, da će se fašisti oćsada unaprijed služiti jednim drugim sistemom. Kao što su prije silili svakoga, da izviesi zastavu, tako će od sada unaprijed prisiliti svakoga, da zastavu poslije svrjene fešte odmah skine. Ko ne bude to hito da učini milom, učinil će silom.

Ovako «Vedetta» a na nama je, da molimo drugoga Boga, kako bi nam rasvijetlio ovu ćudnu pamet našu, da uzmognemo sve ovo razumjeti...

IZ KASTELIRA.

Svega po malo. - Saha fakta bez komentara.

Ove godine imali smo prilično dobru ljetinu. Samo s trgadinom se ne možemo pohvaliti. Vina smo priredili za domaću potrebu.

Najviše jadi nam zadržavaju porazi i razne takse. Svaki dan dolaze amofanti, koji nam dijele platežne naloge. A otkuđ da platimo tolike poraze i takse?

Škola nam takodjer zadaje dosta brige. Ove godine namješene su u našoj školi tri ućeteljske sile, koćke ni najmanje ne poznaju našeg jezika. Početkom školske godine podnijeli smo pismene molbe, da se naša djeca podučavaju u nadodanim satovima u spisko-hrvatskom jeziku. Naše molbe nisu bile uzete u obzir. Školске se vlasti izgovaraju time, da nemaju na raspolaganje ućeteljskih sila, koje poznaju naš jezik. Zaišta Salamunova mudrost!

Pred kratko vrijeme nastanila se ovdje jedna osoba, koja nam prijeli, da će nas svezati i odvesti u motovnoske zatvore, ako ne prestanemo govoriti svojim materinskim jezikom. Medjutim Kastelirci se toga ni najmanje ne boje. Oni vrlo dobro znaju, da im to nitko ne može da zabrani. Zar Italijani u Americi, Francuski i drugi ne govore svojim jezikom?

U nas se pojavila prava pućka moda, naroćito kod ženske mladeži. To nije u redu. Imamo dosta ljudi i nevolja, koje nas danonice biju, pa ne treba da se sami uništavamo. — Roditelji, zamislite se malkol!

U zadnje vrijeme sastaju se nekoje djevojke svako veće od 8—10 sati kod popa Don Zelca (Zeljaka, žalosna mu majkal). Zašto se zapravo sastaju u to doba noć kod njega, ne znamo. Ljudi govore, da ih tić crkveno pjevanje. Tko zna, možda je to i istina. Ali ipak nije dobro, da se djevojke same po noći vraćaju svojim kućama. Zašto nije ćhro, in vrlo dobro znađe i Don Zelco. Loših primjera ima dosta.

Toliko za danas, a drugom zgomod možda i više.

Franina i Jurina (Va Port Arture).

Fr.: To je dunke ta slavni Port Artur, za kega se je toliko govorilo i pisalo predvrajet let.

Jur.: A koliko krvi prolelo! I ruske i japonske.

Fr.: Ma je pak Rusom bilo toliko od potrebe Port Artur? Jur imaju zemlji kolik nijedan drugi narod na svete!

Jur.: Imaju zemlji, pa njmaju dosti mora. Tamo gore imaju i jedan porat, ki se zove Vladivostok. Ta porat je lep, ma ima je dnu falinju: Zime se za neko vreme okole njega more zledi i brodi ne mogu ni vanka ni nutra. A Port Artur nima te falinji, zato ga je Rusija otela imel i imela ga je, dokle njoj ga nisu Japanci zeli.

Fr.: Mane se ćini, da ti Japanci imaju jedan veli žebunjak, nekako kako i neka daju stari Romani. Sve bi oteli pohajpat Jur.: Malo prej sam govoril s jednim neznom, ki mi se je jako na njih tužil.

Fr.: Povej mi malo, ća ste to vi dva kunštalji?

Jur.: Najprvo se j zikinul na me.

Fr.: A za ća, zlodopet?

Jur.: Rekal mi je: Aha, i vi ste jedan tići od nekih kraji! — Od keš kraji? — pital sam ga ja. A on mane: — Tamo z oni vražje Europi, otkuđ nam semo v Aziji, ne prihajaju nego sami nićeti, ki bi na oteli, nas Kineze, sumdrat i pœuroejezicit. A mi se œuroejezicit ne damo. Kinezi smo i Kinezi ćemo i da zovanemo. Naš kultura ima već celih deset tisíc let. To recite vi tamo onem vašem Nem kom, Inglezom i svem onem drugem. Kinezi smo i Kinezi ćemo da zovanemo.

Fr.: Si mi mogal reć, da mi ga nitamo ni va tem. Mi da smo dva putnika, dva briznicetiz i lestri i da su Istrani najbolji ljudi na svetu, ki daju Bogu, ća je Božje. A Kinezom ća je od Kinezi.

Jur.: Rekal sam ja to njemu, a on mane: — Mućte, vi ste ća i oni drugi. Našo novini pisale su ovi dni, da vi tamo jedan drugemu razbijate i vaziate štamparije. Sram vas bilo!

Fr.: Ja ma si mi mogal reć, da mi takov stvari ne delevamo. Njega je moral nek nalocati i nalarabat. Moral si mu stumaći, kako j ono bilo i pokazat si mu moral talagraf prez zice, ća nam ga baš o tem poslala ćera tvoja Luce.

Jur.: Pokazal sam mu ga ja, ma za vražje koristi! Niš ni otel ću, ća mu ja govorim, nego je celo vreme kristal, da smo mi Europejci svi skupa veli huncuti, pojaćeći, lupeži. — Na, počel je još već vrućat, prišal je k nam va Kinu Ingler i već nam je otel pohajufat sve ća imamo. Prišal je Francez — i on na isti način. Prišla je ona huboda od Nemca — još huje za nas. Prišal je Rus, prišal je

PODLISTAK

STJEPAN ILLIĆ: Bez Diogenesove svijeće

Sjedio sam jednog jesenjeg sutona sa svojim drugom iz d'etinstva uz morskou obalu na ludi u okolini varoši S. i obavio smo udv'ljenjem posmatrali ikako se onamo na dalekom zapadu u more gasi sunčano svjetlo preljevajuće se u tisuće žarkih zara. dok je morskā voća tibim žagorom šaputala oko naš vjenu usnavanu noć, koja se apuštala.

Sve je inačje bilo mirno oko nas. — Uredna tišina lebljila je nad ćetivom prirodom i ćinilo nam se ko da je neki dobar duh zavladao okolicom, te je ispunjavao mirom i pokojem. Sufletji smo obvojca, osjećajući u sebi neko tihio blaženstvo, koje je i ispunjalo ćitav taj pitomi kraj.

Najednom začujem udare vesla po moru i ugledam ćamac, koje je izlazio iz luke i naglo se k nama približavao.

— To je «barba» Luka — reće mi prijatelj — on svake večeri o sutonu ide — da baci vršev), ko je zorom digne iz mora. Srećan je!

*) Diogenes je grčki mudrac, koji je išao po bijelom danu sa svjećem u ruci po gradu da traži dobrog ćovjeka.

*) Vršava je ribarski alat, koji nalicić kanveru i koji služi za lov riba.

on u poslu, jer se skoro svaki dan vraća dobrom lovinom.

I dok smo još bili u razgovoru, ladica mimo nas projuri. U polutamni opazim ribara, kako se upinje na vesla i tihog pjevucka.

Sjetim se onog ovibskog koštunastog i pjesnjeg ćovjeka dobroćudna lica, kojega sam ćećeš susretao košarom riba na trgu i koji se je svakomuo većelo smijekao, nudivjući uvijek mizom ćienom od drugih, svojih riba.

— Boga mi daje i dajem — govorio je — hoću da ljudi žive i da me spominju. I zbilja «barba» Luka bio je vrlo ćarizijelj ćovjek, uvijek veselo i razgovorljiv, sprem svakoga prijazan i uslužan. Inače sušta sirota bez ćkoga svogā. Roditelji mu u ćtinstvu pomiješale, ostavljajuć mu u baštinu mrežu, ostip), par vršava i onu ribarsku ladiju u kojoj se je nalazio i kuo kod kuće, a i ono pošteno i zlatno srce, koje nije ćenzuluo za blagom i bogatstvom. Nije se nikada ženio.

Volim ja — tako se ponćkada ćalio — se žene, a po zakonu mogu samo da jednu uzmem.

Njegova skromna kućica, negdje onamo u dnu luke, bila je često utotište svih ubogara ga sela i okolice, koje je on tješio hlebom, riječju i savjetom. Kad bi nedjeljom ili sveti-

kom i on išao do se malo selom proćeta, sva bi ga djeca rado slijetjala, a on bi ih svojim posljednjim sitničsom darivao i milovao. Od milja ga djeca zvala: «naš dobri barba Luka».

I seoske su ga djevojke voljele i ćesto mu povjeravale svoje tuđe i ćežnje. Nije se nikad ćulo da bi izustio koji ružni riječ, nije se nikad srdio ni tužio, ma da je njega ćesto bijedila morila i tuga lomila.

Dok je lađa oćimala, toneći melo po malo u sumrak, ja i moj prijatelj gledali smo toga prispitog ćovjeka, koji je snažno veslag i išćezavao u noć i promiřali smo da je baš u njegovoj ćudnostnoj srediošnosti njegova snaga, u dobroti moć, u poštenju ijakost. Običica smo u dui osjećali, da i pored naše takozvane «obrazovanosti», nitmo ni iz daleka nalik tog prispitog ribara, koji je imao ono, što svjetska obrazovanost ne može dati.

I dok se je nebo osipalo bezbrojem zvjezda, što su u morskou okledalu podhrtaćavale; igraje, kretenemo obćovica kuć u selo, koje se je spremlalo na poćinak.

Moj prijatelj gledajući me zamisljenim pogledom, dubokim uvjerenćem progovori:

— Da, onakli treba da budemo, jer kad mi budemo bolji i svijel će biti bolji. I obćovica smo bili uvjereni da smo oae večeri našli ćovjeka i bez Diogenesove svijeće...

IVO MIHOVILović:

ĆIĆARIJA

Zajašio me je grad i gradska prašina i nekupatvoreni, ućoćeni život. Svi mi što smo rođeni na grudi i što smo nekim nenaravnim udedom urinuli u mutnu i vrtloglavu kolotoćinu gradskih ulica osjećamo na grbaći neku mornu što se zove kultura, što nas je zajašila, pa našti, ģoni, uz ulice, nić ulice. A ulice poćinju već da nas dave ko gromne, svirepe zmiće.

Što im tako ćesto izmucen gradom u ćetvrtom ili petom katku, sam i pust i kulturam Osjećam duboku potrebu nćesa ljepšega, zdraćnjega, boljšega. Jako ćujem u sebi nuđu jednoga irazitijeg živila. I dolazim do zaključka, kako mi je neophodno potrebno nešto ćistićoga ga života. — Onoga živila, koji izgleda lio bićedan, no koji se ipak osjećā i protivljava istinskiću, s mnogo više ćovjesta nego li ova na ulicama, u katinama i u kevanama medju ljudima, koji jedan za drugoga no u grudim, praznu prazniju, koji jedan drugoga grizu i ćedaju po svim opravdanim zakonima i pravilima živila i kulture.

TVrde su i teške staze kroz Ćićariju. U Ćićariji je sve teško i tvrdo. I život i stazu i hieš i Ćić je tvrd, neosporivo tvrd. On je jed a ćedan ćvrsti i nazbraćiti i fragmenat onog ćadistvenog i posebnog živila, koji se zove Ćićarija.

Bio sam samo jedomput u Ćićariji. I toga sam puta bio samo kratko vrijeme. Ušao sam u ćit

di iscriverlo nella lista elettorale del comune di...

allegando i documenti: 1. Certificato di cittadinanza, 2. Certificato di nascita, 3. Certificato di dimora...

Kad će priti vanka ta vražji lumer?

U posljednje vrijeme neprestano dolaze naši mladići iz Istre u Trst, da traže namještenje kod kojeg tršćanskog parobroda...

Ne selite u Argentinu ili Čile!

Piše nam prijatelj iz Antofagaste: — Argentina i Čile mogu primiti na milijune i milijune iseljenika...

Jedno pisamce biskupa Dobrila.

Pišu nam iz Kastva: — Došlo nam je u rukne pisamce, što ga je naš veliki biskup god. 1871. napisao jednome svome istarskom svećeniku...

Pozdravljajući Vas u Gospodu, ostajem s ljubavju

U Poreču, dne 30 januara 1871. J. Dobrila bp.

«Vijenac» su u ono vrijeme uređivali napredni književnici, dr. Dežman i dr. Marković, a list je donosao osim najsvremenijih novela i pjesama također i rasprave o raznim tekovinama ljudskoga duha...

Da je Dobrila danas živ, evo naše glave, ako se u Trstu ne bi našlo po gdjekojeg huncuškog denuncijanta, koji bi i njega, Dobrila, otkrio, da je frazižan.

Hoće jedne!

Svega po malo

80-godišnjica Nikole Pašića. U subotu, dne 19. decembra ove godine proslavit će Nikola Pašić, predsjednik jugoslavenskog ministarskog savjeta, svoju 80-godišnjicu...

Golema loza. U mjestu Sent Eujan Sir Ser, u Francuskoj, ima jedna vinova loza čiji panj obuhvata 64 metra, a glavne loze dugačke su 22 metra...

Plug, koji je star četiri hiljade godina. U gradu Uspelu u Švedskoj u muzeju, nalazi se plug, kome će biti 4000 godina. Plug je iz onog doba, kad ljudi u onom kraju još nisu znali za željezo...

Od sedlarske predjednika republike. Ovi se dana u glavnom gradu Njemačke, u Berlinu, otkrile spomenici Ebertu — bivšem prvom predsjedniku njemačke republike...

Njemačka je proglašena republikom godine 1918. Prvim predsjednikom je izabran Friderik Ebert. Po zvanju je bio sedlar, a otac mu krojač. Kao sedlarski radnik neprestano je čitao dobre knjige...

Kad je Ebert umro čitava je Njemačka zakukala, jer je izgubila upravljača, predsjednika republike, vodju i junaka, koji je dokazao da je sposoban i voditi svoj narod civiliziranijem, sredjenosti i napretku.

Ne ostavljajte djecu samu!

U slovenskom selu Zilje izbio je požar u kući Marka Bakoveca, dok je radio na polju sa ženom, sinom i nevjestom. U kući je ostalo zatvoreno petoro male djece...

Osiromašeni nadvojvoda.

Prije nekoliko dana vodi se u Salzburgu proces protiv bivšega nadvojvode i generalobersta Josipa Ferdinanda Habzburg-Lothringera. Njega je tužilo 27 penzionista bivše vojvodske kuće toskanske za plaćanje mirovine...

Ubiho ga neznanje.

Čitamo u «Jugoslavenskom Razgovoru» Ovih se dana desio u Babinju Gredi (Slavonija) žalostan slučaj, koji treba da bude opomenom našem neukom svijetu. Seljak Vinko Civić holovao je više godina od kostobol (reumazam)...

Grabež u brzovlaku Roma - Milano.

Pred nekoliko dana izveden je neobično drski grabež na namještenika «Banca d'Italia» u brzom vozu Rim—Milan za vrijeme same vožnje. Namještenici banke redovno su se vozili bez policijske zaštite...

Nestalo kisele vode.

U Burgenlandu nalazi se poznato ljecilište zvano «Sauerbrunn». Kako sada javljaju već nekoliko dana izvori te kisele vode ne daju ni kapi vode...

Koliko stanovnika ima Indija? Po najnovijem popisu pučanstva, u Indiji ima 319 milijuna stanovnika, a od toga su 73 postotka seljaka.

Prethistorijski nalazi u Moravskoj. — Engleski učenjak, 20—30 tisuća stariim trgovinama ljudi sa razvijanim mozgom i većim umjetničkim sposobnostima nego u današnja ljudi.

U londonskim «Illustrated News» piše Sir Arthur Keith o nalazima prethistorijskih ljudi u Moravskoj, koji su živjeli prije 20 do 30 tisuća godina, u t. zv. ledeno doba. Keith nalazi da su ove iskopine po znamenovani možda i vrijednije, nego nalaz groba egipatskog faraona Tutankhamona...

Pronašavanje pomrčine sunca.

Dne 14. januara 1926. bit će totalna pomrčina sunca, koja će trajati dvije minute i 11 sekunda. Tada će se pomrčina vidjeti napole kod nove italijanske kolonije u Africi, Transdubne, do Sumatra. Zato se astronomi cijelog svijeta spremaju, da podju u te krajeve, da iskoriste priliku, da jednom tačno promotru pojave pomrčine...

Otok gdje nema pijanaca.

Otok Gorce se je na neobičan način oslobodio svih svojih pijanaca. Nedom bi tamo zatekli koeg pijanca na ulici, vlasti bi ga odmah fotografisale, a njegovu sliku predale svim kavanama i gostionima sa izričtom zabranom, da mu se ne smije davati pice...

Svakih 18 minuta jedno djet.

Prema statistici, što je donose bečke novine, u Beču otpada na svakih 18 minuta jedan porod. Ukupno na mjesec dana otpada 2400 poroda, dok taj broj inače koleba između 2311 i 2626. Statistika razumljivo tumara i to da taj porod ne otpada baš vremeniski tačno na svakih 18 minuta...

Seljakinja dobila najveći orden.

Jedna seljakinja iz sela Ven-Anar u Francuskoj dobila je veliko francusko odličje (orden) elegije časti, zato što ima devetnaestero žive djece.

Koliko govoda ima u Jugoslaviji? Koncem 1924. godine bilo je u Jugoslaviji 3 milijuna, 786 hiljada i 61 glava govoda, ta da na svaki četvrtini kilometar pada po 19 govoda, a na 1000 stanovnika 413 glava govoda...

Književnost i umjetnost

«Dječji Samorad».

Primamo: — Gospodine uredniče! Dva puta čitao sam u nešoj «Istarskoj Riječ» i u knjizi «Dječji Samorad». Budući da je o knjizi i njezinom sadržaju bilo malo nerazumljivo pisano, molim Vas, da radi obavijesti štampara još i ovo:

Knjiga «Dječji Samorad» je posve pečalova naravi. Ona raspravlja jedan od modernih načina, kako treba učiti djecu u školi. Ona nam vrijednost samo za one ljude, a to je za školom zanimaju i u školi rade, a ne za ono, što još nešto: Knjiga se ne naručuje kod naših već u knjižari Vinka Vošćića u Koprivnici Jugoslavija.

Svim mojim zemljancima, a Ližnjancima posebno, kao i Vama g. uredniče, iskreni i braći pozdrav. Vaš Ante Džurac.

U Kraljevicu, dne 14. XI. 1925.

DAROVI

Mate Grbac, Fuškulin, daruje za društvo «Prosvjeta», odsjek za Istru, L. 20.

Izdavac, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI

Titak: TISKARA «EDINOST» U TRSTU

KUPUJEMO i plaćamo po najvišim cijenama drva za ogrjev, drveni ugljeni, brašna, stova i bukova debila, suhe pečurke, masla, mljeko, jaja, maslo itd. Knjeteški Trgovačko Društvo, Trieste, via Raff. 4.

TRAZI SE CINOVIK sa dobrim poznavanjem srpsko-hrvatskog i italijanskog jezika za administrativni posao. Cijena rješenja prima Uprava «Istarske Riječ».

HARMONIJI traži se za crkvu, razbljen u dobrom stanju. Pionirbe na naslov: Zupnik uređ, Voditze, Istra.

ALOJZIJ POVH PIAZZA GARIBOLDI 2, prvi kat Telefon 3-29 Najveće skladište satova i zlatnih predmeta u Trstu Prodeje i na obroke

Trgovina koža i raznih postolarških potrepština FRAN CINK Trst-Trieste, Via Udine 49 drži u svom skladištu svake vrsti u tu stroku zasjecajuće robe uz najnižu dnevnu cijenu. Podvozna braza i točice. Podvozna braza i točica.

Zlato, srebro, krune, platin i umjetne zubove kupuje Zlatar ALBERT POVH Trst, Via Mazzini 46

RIJEČKA PUČKA BANKA D. D. Piazza Dante - FIUME (RIJEKA) - Piazza Dante Glavnica: Lit. 10.500.000 — potpuno uplaćenih Prima štedne uloške uz najpovoljnije uvjete. Podjeljuje zajmove na vrijednosne papire te se upoćbavi svim bankovnim i štedioničnim poslovima. Divljen br. 7-34. - Dopisništvo br. 10-49 - Ravateljstvo br. 6-87 Interurban br. 797